

INFORMA

30.07.08

069/08

X ANIVERSARI DE LA DENÚNCIA DE CCOO DEL "CAS TURISME": Lliçó apresada?

Aquest mes de juliol, s'han complert 10 anys des que, a proposta de la Secció Sindical de CCOO del Departament, el Sector de la Generalitat de CCOO-FSAP CCOO presentà a la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la denúncia dels fets de corrupció esdevinguts al Consorci Turisme de Catalunya (organisme vinculat al DIUE) en el període 1990 i 1995, més coneguts com "Cas Turisme".

QUINS FOREN ELS FETS ("Cas Turisme") denunciats per CCOO:

- Contractació de bens per sobre del seu valor real de mercat i en molts casos sense cap utilitat (per exemple objectes de regal per import de 119 milions de pessetes, any 1994-95) i serveis que es pagaren malgrat no s'arribaren a dur a terme.
- Pagament d'informes turístics plagiats (per exemple d'altres de la "Secretaria d'Estado, Comercio, Turismo y PYMES") o sense cap utilitat, realitzats per empreses sense especialització en consultoria turística.
- Contractació de bens i serveis sense l'existència de crèdit la qual cosa va portar al Consorci Turisme de Catalunya a un endeutament progressiu de l'organisme que acabar per provocar un situació de "fallida econòmica" l'any 1995. La Generalitat hagué de cobrir el desequilibri patrimonial produït injectant 458 milions de pessetes l'any 1996 mitjançant transferències extraordinàries, ja que al més de juny d'aquest any no hi havia "diners" ni per a pagar la nòmina de l'organisme.
- Manca de concurrència d'ofertes en els processos de contractació tot violant la llei i reglaments de contractes de les administracions públiques.

QUINS VAN SER ELS RESPONSABLES:

Responsables polítics directes per acció i/o omissió: l'Honorable Conseller de Comerç, Consum i Turisme, vinculat a Unió Democràtica de Catalunya i President del Consorci Turisme de Catalunya, el Director General de Turisme i President del Comitè Executiu del Consorci i els Directors del Consorci (un d'ells malauradament mort abans de l'obertura de la vista oral del Cas a la Secció 5^a de l'Audiència de Barcelona).

Igualment tenen una responsabilitat política en l'afer: el President de la Generalitat d'aquell període, el també Conseller i President del Consorci Turisme de Catalunya quan desaparegueren els 2.500 expedients de contractació) i els successius Consellers d'Economia del període, per la seva passivitat (malgrat que els indicis de delictes eren prou clars i no varen denunciar els fets ni a la policia ni a la justícia) la qual cosa va permetre que una part dels presumptes delictes acabessin per prescriure.

Coautors i còmplices necessaris: Les empreses/empresaris que participaren en la trama, alguns dels quals tenien relació de parentiu o amistat amb alguns dels Directius del Consorci Turisme i/o eren militants d'Unió Democràtica de Catalunya. Algunes de les empreses del "Cas Turisme" coincidien amb les de l'altre escàndol de l'època: el "Cas Treball".

MALGRAT ELS OBSTACLES I OBSTRUCCIONS: al final sentència condemnatòria

La investigació de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia e va topar amb obstacles de pes, com la desaparició de 2500 expedients de contractació de la seu del Consorci i la mutilació d'altres, mentre investigava. Finalment pogué concloure la seva investigació i ,per tant, formulà denúncia dels fets davant els jutjats d'instrucció, a conseqüència de la qual s'obriren dues causes judicials separades (una pel què fa a un presumpte finançament d'Unió Democràtica de Catalunya que no ha progressat per insuficiència de proves) i una altra, contra un seguit d'empresaris i dirigents del consorci, la qual finalment arribà a ser jutjada per la Sala 5ª de l'Audiència de Barcelona, la qual dictà una Sentència, en primera instància, condemnatòria de 10 dels 12 imputats pels **delictes de malversació de cabals públics i falsedat documental**.

Cal subratllar que la majoria dels **acusats admeteren llur culpabilitat i retornaren la meitat dels 1000 milions de pessetes que van malbaratar**.

ALLÒ MÉS RELLEVANT DEL CAS TURISME:

- **Alertà sobre el “rerefons” d'alguns ens instrumentals de la Generalitat subjectes a dret privat (allò que passa quan es flexibilitza el marc legal de gestió i s'eliminen els sistemes de control comuns a la majoria d'administracions) i de l'actitud parasitària d'alguns representats del sector privat quan participen en aquest tipus d'ens, meitat públics, meitat privats, dedicats a la promoció econòmica del país.**

El Consorci de Turisme de Catalunya era i és una ficció jurídica, realment una caixa B de la Generalitat per transferir recursos públics sortejant els procediments i sistemes de control de la gestió existent als Departaments de la Generalitat, evitant per exemple la Fiscalització Prèvia de la despesa per Intervenció General, el marc comú que estableix la legislació de contractació per a les administracions públiques i per saltar-se la normativa de funció pública de la Generalitat de Catalunya.

Les Associacions i entitats, públiques i privades, del sector turístic català, les quals participaven als seus òrgans executius (Comitè Executiu, equivalent a un Consell d'Administració i/o de deliberació i de decisió dels grans assumptes, com el seu Consell General, equivalent a una Junta General d'Accionistes), no hi aportaren cap quantitat al finançament del pressupost del Consorci Turisme de Catalunya, sinó allò que és més greu, ni demanaren explicacions sobre la situació econòmica financera (ben palesa als comptes generals de l'entitat que ells aprovaven al Consell General de l'organisme), ni denunciaren els fets de corrupció (miraren cap un altre costat). Això no obstant alguns dels seus representants obtingueren contractes per als seus negocis privats o diners per a les seves associacions (la recompensa al seu silenci i passivitat?).

- **Les deficiències i limitacions dels sistemes de control econòmic financer “a posteriori” d'aquests ens instrumentals mitjançant auditories de la “Subdirecció General de control d'empreses i entitats públiques” de la Intervenció General de la Generalitat.**
- **Passivitat Injustificable de la Sindicatura de Comptes en l'afer (ja que inicià les seves actuacions l'any 1999) i ombres sobre l'objectivitat i imparcialitat política dels seus síndics, ja que no lliurà l'Informe de fiscalització (un simple refregit de les auditories de la subdirecció de control de la intervenció general) fins al 2 de maig del 2001 (es a dir quan l'afer estava ja als tribunals amb la instrucció gairebé concloua).**
- **A diferència dels comandaments públics, els empleats públics responsables de la gestió econòmica i administrativa del consorci feren sempre allò que havien de fer: informar per escrit als seus Caps de les il·legalitats i irregularitats, alertar als responsables de la “Subdirecció General de Control” d'allò que estava succeint i col·laborar de forma exemplar amb la fiscalia i els tribunals de justícia.**

- **Les dificultats per tal que des del Parlament s'investiguin aquest tipus de fets i es depurin les responsabilitats polítiques que se'n derivin.**

LLIÇÓ APRESA?

Del cas Turisme l'important i rellevant és que no només s'hagi jutjat i condemnat als responsables d'un afer de corrupció, els quals reconegueren llur culpabilitat reintegrant al Tresor de la Generalitat una part molt significativa dels cabals públics malversats, **sinó allò què ha fet el Govern de la Generalitat per evitar que es repeteixin casos com aquest, i en aquest terreny constatem que pel que fa a:**

- **ORGANISMES DE CONTROL EXTERN:** Des del Cas Turisme la **Sindicatura de Comptes no ha fet cap informe de fiscalització dels comptes i gestió del Consorci Turisme de Catalunya (han transcorregut 9 anys des del darrer)**. Pel que fa a la resta d'ens instrumentals del DIUE, la Sindicatura tampoc ha fiscalitzat mai els comptes i gestió del COPCA al llarg dels gairebé 20 anys de funcionament, i només ha auditat el comptes del CIDEM un sol cop, el corresponent a l'exercici 1999, es a dir un sol exercici, en gairebé 20 anys de funcionament.
- **ORGANISME DE CONTROL INTERN:** La **Subdirecció General de Control d'Empreses i Entitats públiques de la Intervenció General de la Generalitat no ha fet cap Auditoria dels comptes del Consorci Turisme de Catalunya des fa més de 3 anys.**
- **VINCULACIONS DE QUI DIRIGEIX EL CONSORCI TURISME DE CATALUNYA:** El Director actual del Consorci Turisme de Catalunya, és una persona vinculada a un conegut empresari turístic (propietari d'una cadena d'hotels) que a més controla/influeix en les Patronals hoteleres de Barcelona (Gremi d'Hostaleria de Barcelona) i Catalunya (Confederació Empresarial d'Hostaleria de Catalunya), les quals participen al Consorci Turisme de Catalunya (els representants de les quals van tenir la vergonyosa actitud que ja hem explicat en el Cas Turisme). Aquest empresari controla el Consorci Turisme de Barcelona (n'és el President), vinculat a la Cambra de Comerç de Barcelona (del qual n'és també directiu destacat) i a l'Ajuntament.

La trajectòria professional Director del Consorci es prou explícita, s'inicià a l'àrea de turisme de la Cambra de Comerç de Barcelona i continuà al Consorci Turisme de Barcelona.

- **TARANNÀ DE QUI DIREGEIX EL CONSORCI TURISME DE CATALUNYA:** El Director del Consorci té males relacions amb la direcció del DIUE i també amb la tropa i marineria del Departament i del Consorci. Cobra més que el Secretari General del DIUE i que el Director de l'Agència Catalana de l'Aigua (una de les empreses públiques amb una gestió més complexa de la Generalitat, juntament amb GISA). Gaudeix de tarja de crèdit d'empresa que ha utilitzat en molts casos de forma no prou justificada tal com ha denunciat CCOO a la direcció del Departament. La seva gestió de personal es caracteritza per l'arbitrarietat (acomiadament de dones que després ha d'absorbir el Departament), el caprici i la discrecionalitat. Especialment inacceptable han estat "les maniobres" dutes a terme per evitar l'obligació legal que estableix la Llei d'Inserció de persones discapacitades (LISMI) de contractar una persona legalment discapacitada a la plantilla del Consorci Turisme de Catalunya.
- **ENTITATS QUE PARTICIPEN AL CONSORCI TURISME DE CATALUNYA:** Hi segueixen participant les mateixes entitats que tingueren la vergonyosa actitud que hem explicat. Continuen amb la seva actitud parasitària, sense aportar-hi ni un "duro" al seu pressupost. Això no obstant, algunes d'elles segueixen obtenint generosos ajuts, mitjançant la fórmula de Convenis de Col·laboració (per tant ajuts/subvencions sense la deguda publicitat ni concurrència de sol·licitants).

- **PARTICIPACIÓ DEL SECTOR PRIVAT A LA FUTURA AGÈNCIA CATALANA DE TURISME.** La Llei de creació de "L'Agència Catalana de Turisme" (aprovada al 2007) dona pas a l'ens públic que es dedicarà a la promoció turística de Catalunya, el qual substituirà en breu al Consorci Turisme de Catalunya, preveu la participació de les associacions públiques i privades representants del sector turístic.

La Llei de creació de l'Agència disposa que la participació com a membres del Consell de Direcció de l'Agència dels representants de les entitats no pertanyents a la Generalitat resta condicionada a l'aportació econòmica que aquestes entitats facin a l'Agència. Disposa que mitjançant un decret, es determinarà la composició del Consell de Direcció en funció de la quantia de l'aportació que es determini per decret, d'acord amb els criteris següents:

- a) Els recursos econòmics i financers de les entitats esmentades.
- b) La vinculació, directa o indirecta, d'aquestes entitats a l'activitat turística, segons el que es desprengui dels estudis que faci la Generalitat en aquest àmbit i el pes de l'activitat turística del territori sobre el qual operen, mesurada amb ràtios d'especialització o concentració.

Tal com era previsible, i havia advertit CCOO, transcorreguts 8 mesos des que s'aprovà la Llei de creació de l'Agència, el sector privat es nega a un compromís estable i significatiu de finançament del pressupost de l'Agència, per la qual cosa el Decret de desplegament de la mateixa està bloquejat. Els fonaments de l'Agència (implicació real del sector privat i finançament del seu pressupost amb aportacions privades) es revelen com a pocs sòlids i realistes.

Per tant l'Agència pot acabar per ser el mateix que era i ha estat el Consorci Turisme de Catalunya, amb un altre nom. El pressupost de Consorci Turisme de Catalunya (i per tant el previsible de l'Agència), es situa al voltant de 20 milions d'euros anyals, seguirà sent finançat íntegrament pels pressupostos de la Generalitat .

Cal també, que d'acord amb el redactat de la Llei de creació, amb una aportació, per exemple de 100.000. euros, una entitat privada pot participar en la decisió del que es fa amb l'aportació econòmica de la Generalitat (20 milions d'euros).

"Para este viaje no hacían falta alforjas", tal com varem advertir des CCOO. Per tant vist que l'Agència continuarà fent allò que feia el Consorci, no vendrà bens ni serveis (no tindrà activitats empresarials), i a la llum de la naturalesa i la procedència dels seus ingressos (pressupost de la Generalitat) la figura jurídica en la que encaixa aquest perfil és la d'un organisme autònom de caràcter administratiu, que no es altra cosa que la que va proposar CCOO en les seves al·legacions i esmenes al Projecte de Llei de creació .

- **L'Agència Catalana de Turisme, que substituirà en breu al Consorci Turisme de Catalunya, no serà un organisme autònom de caràcter administratiu, com correspondria sinó una entitat pública sotmesa a dret privat** (en contra de l'opinió de CCOO) la qual cosa significa:
  - **El seu sistema de control econòmic financer seguirà sent** el mateix del Consorci Turisme de Catalunya, per tant **d'Auditoria "a posteriori"** per la Subdirecció General de Control de la Intervenció General, el qual va possibilitar els fets del Cas Turisme, **en comptes de canviar això pel sistema de fiscalització prèvia de la despesa de la Intervenció General de la Generalitat, que hauria evitat que s'haguessin produït, tal com ha demanat CCOO i hauria de tenir si fos organisme autònom de caràcter administratiu.**
  - Que per causa d'estar sotmès a dret privat, el consorci serà considerat "poder adjudicador" per la nova legislació de contractes de l'Estat, en comptes de ser "administració pública". Això vol dir que **els topalls econòmics a partir dels quals estarà obligada a adjudicar els contractes en concursos públics seguirà sent molt més elevats que els que s'apliquen als dels Departaments de la Generalitat.**

Això significa que “la direcció” de l’Agència, al igual que la del consorci, seguirà tenint, com fins ara, més possibilitats de discrecionalitat en l’adjudicació dels mateixos i això ja sabem que pot comportar... La qual cosa no esdevindria si fos un organisme autònom de caràcter administratiu

- **L’Agència, tal com el Consorci Turisme de Catalunya, seguirà estan exclosa del bloc de legalitat comú de la funció pública de la Generalitat i no tindrà personal funcionari, només tindrà personal laboral subjecte a un “escandalós conveni propi”.**

Les Agències estan excloses del Conveni Únic de personal laboral de la Generalitat i això sabem que vol dir: discrecionalitat/arbitrarietat pel que fa a qui entra, qui es promociona, i allò que es cobra, o dit en d’altres paraules, porta oberta al clientelisme i l’amiguisme. A tall d’exemple una persona que ocupà plaça de personal eventual com “assessor de turisme” del Conseller al primer Govern tripartit, que posteriorment, al segon Govern tripartit fou contractat temporalment pel Consorci, com a “responsable del Pla estratègic de Turisme” (instrument bàsic de planificació de la política turística del DIUE), i que ocupa un despatx al costat de la resta de personal assessor del Conseller, ha vist que la seva plaça ha estat objecte d’una Convocatòria de concurs de mèrits per part del Consorci Turisme de Catalunya, per a provisió definitiva. Per tant una persona que continua fent d’“assessor de turisme” del Conseller, i que hauria d’ocupar un plaça de personal eventual, veurà com esdevé personal fix de plantilla.

- **MÉS AGENCIES AL DIUE:** La direcció del DIUE ha impulsat la creació de dues agències més, la de Seguretat Industrial (en contra del dictamen del CETESC i de CCOO i l’Agència de Suport a l’Empresa Catalana - Acció 10 (fusió CIDEM-COPCA) amb el mateix règim jurídic que l’Agència Catalana de Turisme (en contra de l’opinió de la Secció Sindical de CCOO al DIUE), amb els mateixos sistemes de control, de contractació i el mateix regim jurídic per al seu personal.
- **TRANSPARÈNCIA DE CONTRACIÓ DE PERSONAL ALS ENS INSTRUMENTALS DEL DIUE:** La “direcció del DIUE” segueix sense donar resposta a la proposta presentada per la Secció Sindical de CCOO al més de maig d’enguany, en la qual li lliurarem “*les bases generals dels procediments de contractació de places de nova creació, vacants i substitucions en les diferents modalitats de contractació temporal als ens instrumentals del DIUE*”.

La nostra proposta era per capgirar la actual. Tots sabem que la forma habitual d’entrar a treballar als ens instrumentals del DIUE és mitjançant un contracte temporal (discrecionalitat i arbitrarietat absoluta en el procés de selecció, sense cap borsa de treball públic i controlada) i passat un temps important es treu la plaça a concurs de mèrits, on el temps de serveis prestats és un element clau (mèrit decisiu) i el “perfil exigít” no es altre cosa que el “*curriculum*” de la persona que ocupa la plaça.

- **MESURES DE TRANSPARÈNCIA ALS ENS INSTRUMENTALS DE LA GENERALITAT:** malgrat el Govern de la Generalitat presumeix de les mesures de transparència introduïdes (publicitat del nombre i sou d’alts càrrecs i personal eventual), no ha fet pràcticament res pel que fa als ens instrumentals:
  - **Coneixement públic dels comptes i els resultats de les auditories,** dutes a terme per la Subdirecció General de Control de la Intervenció General o bé encomanades a empreses auditores privades, pel que fa a la gestió i comptes dels ens instrumentals de la Generalitat: no estan penjades a les planes web d’aquests ens (a tall d’exemple Consorci Turisme de Catalunya, COPCA, CIDEM, al DIUE). Tampoc hi ha cap dependència de la Generalitat on els ciutadans puguem tenir accés a les mateixes.
  - **Personal Directiu dels ens instrumentals:** el Govern no només no ha establert criteris pel que fa al seu sistema retribuidor (un autèntic desgavell organisme a organisme), no hi tampoc taules salarial publicades de llurs retribucions (contrasta amb

la publicitat i transparència absoluta pel que fa a les retribucions de la resta d'alts càrrecs, com les del President de la Generalitat, Secretaris Generals, Directors Generals i del personal eventual de la Generalitat).

Malgrat les publicidades mesurés de transparència, els ciutadans seguim sense saber quins son i què cobren el Alts directius dels ens instrumentals.

- **Resta de personal dels ens instrumentals:** A diferència de les taules salarials del personal funcionari i laboral de la Generalitat, que són públiques, pel que fa a les dels ens instrumentals de la Generalitat hi ha una opacitat absoluta. No hi ha relació de llocs de treball publicades dels ens instrumentals de la Generalitat.

Els sistemes de selecció del personal i de promoció professional dels ens instrumentals segueixen sent poc i/o gens transparents, la qual cosa suposa una transgressió a la pràctica dels principis d'igualtat, mèrit i capacitat i publicitat previstos a la Constitució.

- **Els sistemes de provisió de places dels ens instrumentals estan fora del Programa ÈPOCA i per tant son absolutament opacs.**

Malgrat tot el que us hem explicat, des de CCOO creiem que davant els fets dels Cas Turisme, varem fer el correcte: denunciar els fets a la Fiscalia, ja que creiem que la corrupció és un fet intolerable socialment, deteriora el sistema democràtic i té greus repercussions sobre els serveis públics que s'han de prestar des de l'Administració.

La Sentència condemnatòria dels implicats, el retorn d'una bona part dels diners malbarats, no només adverteix de les conseqüència per aquells que ho volguessin intentar de nou, confirmen la seriositat i els fonaments de la denúncia de CCOO, a més ha representat un impuls per tal que la Secció Sindical de CCOO al DIUE segueixi lluitant per evitar que fets com aquests no es tornin a repetir, presentant propostes de millora pel que fa a la gestió dels ens instrumentals, fent esmenes i al·legacions als Projectes de Llei de creació dels ens instrumentals, i denunciar les irregularitats que es segueixen duent a terme.

Això és el que entenem des de la Secció Sindical de CCOO que s'ha de fer per "defensar el servei públic" la qual cosa segueix sent el nostre compromís, incomodi o no, a la nostra classe dirigent.

Barcelona, 30 de juliol de 2008

Secció Sindical de CCOO al DIUE

TU HI GUANYES

